Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

4 päivänä syyskuuta 2025 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Sosiaalipolitiikka – Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemä määräaikaista työtä koskeva puitesopimus – 4 lauseke – Opettajat, jotka ovat hankkineet työkokemusta tietyissä koululaitoksissa, joiden toiminta ja organisointi eivät kuulu valtiolle – Ottaminen toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen valtion koululaitoksiin – Palvelusajan määrittäminen palkkauksen määrittämiseksi – Kansallinen säännöstö, jossa ei säädetä sellaisten palvelusjaksojen huomioon ottamisesta, jotka on suoritettu tietyissä koululaitoksissa, joiden toiminta ja organisointi eivät kuulu valtiolle – Erilainen kohtelu, joka perustuu muuhun kriteeriin kuin työsuhteen määräaikaisuuteen tai vakituisuuteen – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 ja 21 artikla – Soveltaminen – Unionin oikeutta ei sovelleta

Asiassa C-543/23 [Gnattai] [i],

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunale di Padova (Padovan alioikeus, Italia) on esittänyt 14.8.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 28.8.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

AR

vastaan

Ministero dell'Istruzione e del Merito,

jossa asian käsittelyyn osallistuu

Anief – Associazione Professionale e Sindacale,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Jarukaitis sekä tuomarit N. Jääskinen, A. Arabadjiev (esittelevä tuomari), M. Condinanzi ja R. Frendo,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies G. Chiapponi,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

[i] Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa asian minkään asianosaisen todellista nimeä.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 12.3.2025 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– AR, edustajinaan G. Rinaldi ja N. Zampieri, avvocati,

– Anief – Associazione Professionale e Sindacale, edustajinaan A. Dal Ferro, F. Ganci ja W. Miceli, avvocati,

– Italian hallitus, asiamiehenään S. Fiorentino ja G. Palmieri, avustajinaan A. Berti Suman ja L. Fiandaca, avvocati dello Stato,

– Euroopan komissio, asiamiehinään S. Delaude ja D. Recchia,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.6.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 157 artiklan, Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 20 ja 21 artiklan, 18.3.1999 tehdyn määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen (jäljempänä puitesopimus), joka on Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/70/EY (EYVL 1999, L 175, s. 43) liitteenä, 4 lausekkeen 1 kohdan, rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29.6.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/43/EY (EYVL 2000, L 180, s. 22), yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY (EYVL 2000, L 303, s. 16), Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 14 artiklan sekä Torinossa 18.10.1961 allekirjoitetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan, sellaisena kuin se on tarkistettuna (jäljempänä Euroopan sosiaalinen peruskirja), tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat AR ja Ministero dell'Istruzione e del Merito (opetus- ja meriittiministeriö, Italia) (jäljempänä opetusministeriö) ja joka koskee AR:n palvelusajan määrittämistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Puitesopimuksen 1 lausekkeen mukaan puitesopimuksen tarkoituksena on yhtäältä parantaa määräaikaisen työn laatua varmistamalla syrjimättömyyden periaatteen soveltaminen ja toisaalta laatia puitteet sellaisten väärinkäytösten ehkäisemiseksi, jotka johtuvat perättäisten määräaikaisten työsopimusten tai työsuhteiden käytöstä.

4 Puitesopimuksen 2 lausekkeen, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Tätä sopimusta sovelletaan määräaikaisiin työntekijöihin, joilla on työsopimus tai työsuhde, sellaisena kuin se on määritelty jäsenvaltion lainsäädännössä, työehtosopimuksissa tai käytännössä.”

5 Puitesopimuksen 3 lausekkeessa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, määrätään seuraavaa:

”1. Tässä sopimuksessa ’määräaikaisella työntekijällä’ tarkoitetaan henkilöä, jolla on suoraan työnantajan ja työntekijän välillä tehty työsopimus tai solmittu työsuhde, jonka päättyminen määräytyy perustelluin syin, esimerkiksi tietyn päivämäärän umpeutumisen, tietyn tehtävän loppuun saattamisen tai tietyn tapahtuman ilmaantumisen perusteella.

2. Tässä sopimuksessa ’vastaavalla vakituisella työntekijällä’ tarkoitetaan työntekijää, jolla on toistaiseksi voimassa oleva työsopimus tai työsuhde ja joka työskentelee samassa työpaikassa ja samassa tai [samankaltaisessa] työssä tai tehtävässä, ottaen huomioon pätevyys ja ammattitaito. Milloin samassa työpaikassa ei ole vastaavaa vakituista työntekijää, vertailu on tehtävä suhteessa sovellettavaan työehtosopimukseen tai jos sellaista ei ole, vertailu tehdään kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten tai käytännön mukaisesti.”

6 Puitesopimuksen 4 lausekkeessa, jonka otsikko on ”Syrjimättömyyden periaate”, määrätään seuraavaa:

”1. Määräaikaisiin työntekijöihin ei saa soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin vakituisiin työntekijöihin pelkästään siksi, että heillä on määräaikainen työsopimus tai työsuhde, ellei siihen ole asiallisia syitä.

– –

4. Erityisiin työehtoihin liittyvien palvelusaikaa koskevien vaatimusten on oltava määräaikaisille samat kuin vakituisille työntekijöille, ellei eri pituisen palvelusajan vaatimiselle ole asiallisia syitä.”

Italian oikeus

7 Opetusta kaikentyyppisissä ja -asteisissa kouluissa koskevien voimassa olevien lainsäännösten kodifioidun tekstin hyväksymisestä 16.4.1994 annetun asetuksen nro 297 (decreto legislativo n. 297 – Approvazione del testo unico delle disposizioni legislative vigenti in materia di istruzione, relative alle scuole di ogni ordine e grado) (GURI nro 115, 19.5.1994, Supplemento ordinario nro 79; jäljempänä asetus nro 297/1994) 485 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Toisen asteen oppilaitosten ja taideoppilaitosten opetushenkilöstön osalta näissä valtion kouluissa ja valtion tunnustamissa kouluissa [scuole pareggiate] – ulkomailla toimivat koulut mukaan luettuina – muutoin kuin viranhaltijana hoidettu opetustoimi tunnustetaan oikeudellisissa ja taloudellisissa tarkoituksissa virassa toimimiseksi – –

2. Edellä 1 momentissa tarkoitetun opetushenkilöstön osalta tunnustetaan samoissa tarkoituksissa ja samassa laajuudessa valtion tyttökouluissa hoidettu opetustoimi sekä

viranhaltijana tai muutoin kuin viranhaltijana alakoulun opettajana valtion alakouluissa tai valtion samanarvoisiksi hyväksymissä kouluissa [scuole parificate] hoidettu opetustoimi, mukaan lukien edellä mainituissa tyttökouluissa ja ulkomailla toimivissa kouluissa, kansalaisopistoissa sekä valtion tukea saavissa yksityiskouluissa taikka lähikouluissa hoidettu opetustoimi.

3. Edellä 1 momentissa vahvistetuissa tarkoituksissa ja samassa laajuudessa tunnustetaan alakoulujen opetushenkilöstön osalta muutoin kuin viranhaltijana valtion alakouluissa, valtion tyttökouluissa tai valtion samanarvoisiksi hyväksymissä kouluissa, valtion tai valtion tunnustamien koulujen toisen asteen oppilaitoksissa ja taideoppilaitoksissa, kansalaisopistoissa sekä valtion tukea saavissa yksityiskouluissa taikka lähikouluissa hoidettu opetustoimi – –”

8 Koulujen yhdenvertaisuutta koskevista säännöistä sekä oikeudesta opiskeluun ja opetukseen annetuista säännöistä 10.3.2000 annetun lain nro 62 (Legge n. 62 – Norme per la parità scolastica e disposizioni sul diritto allo studio e all’istruzione) (GURI nro 67, 21.3.2000; jäljempänä laki nro 62/2000) 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Kansallinen koulutusjärjestelmä muodostuu valtion kouluista sekä niihin rinnastettavista yksityisistä ja paikallisyhteisöjen ylläpitämistä kouluista, sanotun rajoittamatta perustuslain 33 §:n 2 momentin soveltamista. Tasavalta on asettanut ensisijaiseksi tavoitteekseen laajentaa koulutustarjontaa ja vastaavasti lisätä elinikäisen oppimisen kysyntää lapsuudesta lähtien.

2. Etenkin siltä osin kuin on kyse oikeudesta myöntää oikeudellisesti päteviä tutkintotodistuksia, voimassa olevassa säännöstössä valtion kouluihin rinnastettaviin kouluihin luokitellaan muut kuin valtion oppilaitokset, mukaan lukien paikallisyhteisöjen ylläpitämät oppilaitokset, jotka esikouluasteesta alkaen ovat opetusalan yleisen säännöstön mukaisia, vastaavat perheiden koulutuskysyntään ja noudattavat 4, 5 ja 6 momentissa vahvistettuja laatu- ja tehokkuusvaatimuksia.

3. Valtion kouluihin rinnastettaville yksityisille kouluille taataan täysi vapaus kulttuurisen sekä pedagogis-didaktisen suuntautumisen osalta. Opetus perustuu koulun kasvatussuunnitelma huomioon ottaen perustuslaissa vahvistettuihin vapauden periaatteisiin. Koska valtion kouluihin rinnastettavat koulut tarjoavat julkista palvelua, niiden on otettava oppilaaksi kaikki henkilöt, jotka hyväksyvät niiden kasvatussuunnitelman ja hakevat oppilaaksi, mukaan lukien vammaiset oppilaat ja opiskelijat. Kasvatussuunnitelmassa mainitaan tarvittaessa kulttuurinen tai uskonnollinen suuntautuminen. Koulun ulkopuolinen toiminta, joka edellyttää tai vaatii tiettyä ideologiasta suuntautumista tai uskonnollista vakaumusta, ei kuitenkaan ole oppilaille pakollista.

4. Valtion kouluihin rinnastettavan koulun asema myönnetään tätä pyytäville muille kuin valtion kouluille, jotka sitoutuvat nimenomaisesti panemaan täytäntöön 2 ja 3 momentin säännökset ja jotka täyttävät seuraavat vaatimukset:

a) niillä on perustuslain periaatteiden mukainen kasvatussuunnitelma ja voimassa olevien säännösten ja määräysten mukainen koulutustarjontasuunnitelma; ne antavat todistuksen hallinnosta vastaavan henkilön nimeämisestä ja julkistavat tilinpäätöksensä;

b) niillä on tilat, kalusteet ja opetusvälineet, jotka sopivat kyseessä olevan tyyppiselle koululle ja ovat voimassa olevien normien mukaisia;

c) koulun kollegiaalisten elinten perustaminen ja toiminta perustuvat demokraattiseen osallistumiseen;

d) koulu ottaa oppilaaksi kaikki oppilaat, joiden vanhemmat sitä hakevat, edellyttäen, että hakijoilla on voimassa oleva todistus, josta käy ilmi, että he täyttävät haluamalleen luokalle ottamisen vaatimukset;

e) koulut soveltavat voimassa olevia vammaisten tai muita heikommassa asemassa olevien oppilaiden integroimista koskevia normeja;

f) koulut järjestävät kokonaisia koulutusohjelmia: rinnastusta valtion kouluihin ei voida myöntää yksittäisille luokille muulloin kuin silloin, kun ollaan perustamassa uusia kokonaisia koulutusohjelmia, joiden on alettava ensimmäisestä luokasta;

g) opetushenkilöstöllä on todistus pätevyydestään;

h) johdon ja opetushenkilöstön kanssa on tehty alakohtaisten työehtosopimusten mukaiset työsopimukset.”

9 Kiireellisistä säännöksistä kouluvuoden 2001/2002 asianmukaisen käynnistymisen varmistamiseksi 3.7.2001 annetun asetuksen nro 255 (decreto-legge n. 255 – Disposizioni urgenti per assicurare l'ordinato avvio dell’anno scolastico 2001/2002) (GURI nro 153, 4.7.2001; jäljempänä asetus nro 255/2001) 2 §:n 2 momentissa säädetään, että sen sijaan, että järjestettäisiin avoimia kilpailuja opetushenkilöstön ottamiseksi toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen, opetusministeriö voi käyttää pysyviä varallaololuetteloja, jotka ovat nykyisin voimassa, kunnes ne on käytetty loppuun, ja joiden puitteissa ”1.9.2000 lähtien hoidettu opetustoimi – – valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa otetaan huomioon samoissa määrin kuin valtion kouluissa hoidettu opetustoimi”.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 AR on opettaja, jolla on pätevyys opettaa italian kieltä, historiaa ja maantietoa ja joka työskenteli lain nro 62/2000 1 §:n 2 momentissa tarkoitetussa valtion kouluihin rinnastettavassa koulussa vuodesta 2002 vuoteen 2007 viiden määräaikaisen työsopimuksen perusteella.

11 Opetusministeriö otti 1.9.2008 AR:n toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen, jotta tämä harjoittaisi opettajan ammattiaan valtion koulussa. Palvelukseen ottamisen yhteydessä suoritetun kyseisen opettajan uran uudelleen määrittämisen yhteydessä mainittu ministeriö luokitteli hänet palkka- ja palkkiohaarukkaan, joka vastasi ”nollan vuoden palvelusaikaa”. Kyseinen ministeriö nimittäin katsoi lähinnä, että asetuksen nro 297/94 485 § ei mahdollistanut kyseisessä valtion kouluihin rinnastettavassa koulussa suoritettujen työskentelyvuosien huomioimista pääasian kantajan palvelusajan laskemiseksi.

12 AR nosti Tribunale di Padovassa (Padovan alioikeus, Italia), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, kanteen ja vaati, että opetusministeriö ottaisi huomioon palvelusajan, joka hänelle oli kertynyt työssään valtion kouluihin rinnastettavassa koulussa, ja väitti, että asetuksen nro 297/1994 485 § on ristiriidassa puitesopimuksen 4 lausekkeen ja perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklan kanssa.

13 Voittoa tavoittelematon ammattiyhdistys Anief – Associazione Professionale e Sindacale tuli 25.2.2022 väliintulijaksi mainitussa tuomioistuimessa käytyyn oikeudenkäyntiin.

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää, että asetuksen nro 297/1994 nojalla opetusministeriö oli katsonut kolmentyyppiset yksityiskoulut valtion kouluja vastaaviksi kouluiksi; nämä olivat valtion samanarvoisiksi hyväksymät koulut, lakisääteisesti tunnustetut koulut ja valtion tunnustamat koulut. Kyseisessä asetuksessa säädetään sen mukaan lisäksi, että työkokemus, jonka opettajat ovat hankkineet hoitaessaan tehtäviään muun muassa valtion tunnustamissa kouluissa ja valtion samanarvoisiksi hyväksymissä kouluissa, on otettava huomion kyseisten opettajien uran uudelleen määrittämisen yhteydessä, kun mainittu ministeriö ottaa heidät toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen.

15 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan lailla nro 62/2000 korvattiin kyseiset kolme yksityisten koulujen kategoriaa yhdellä ainoalla koulujen kategorialla, jota kutsutaan nimellä valtion kouluihin rinnastettavat koulut. Asetuksen nro 255/2001 2 §:n 2 momentin nojalla opettajien hankkima työkokemus työssä, jota on tehty koulussa, joka tunnustetaan 1.9.2000 jälkeen valtion kouluihin rinnastettavaksi kouluksi, katsotaan saman ministeriön suorittamassa kyseisten opettajien ottamista toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen koskevassa tarkoituksessa sellaista työkokemusta vastaavaksi, joka on hankittu työssä valtion kouluissa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Corte suprema di cassazionen (ylin yleinen tuomioistuin, Italia) oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, että ensin mainittua kokemusta ei voida ottaa huomioon määritettäessä uudelleen kyseisten opettajien uraa, kun opetusministeriö ottaa heidät toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen, sen palvelusaikaa koskevan haarukan määrittämiseksi, johon heidät on luokiteltava, muun muassa siitä syystä, ettei ole olemassa säännöstä, jolla tällainen huomioon ottaminen sallittaisiin.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee sitä, onko valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa hankitun työkokemuksen huomiotta jättäminen opettajien palkkauksen määrittämiseksi puitesopimuksen 4 lausekkeen mukaista.

17 Tämä huomiotta jättäminen merkitsee sen mukaan nimittäin sitä, että opettajia, jotka ovat työskennelleet määräaikaisissa työsuhteissa valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa, kohdellaan epäsuotuisammin kuin opettajia, jotka ovat suorittaneen saman työskentelyjakson toistaiseksi voimassa olevien sopimusten perusteella valtion kouluissa ja joiden hankkima opetuskokemus otetaan huomioon heidän palkkauksensa määrittämiseksi, sillä perusteella, että ensin mainitut opettajat eivät ole läpäisseet kilpailua julkishallinnon virkaan pääsemiseksi.

18 Mainitun kahden opettajien ryhmän tilanteet ovat ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kuitenkin toisiinsa verrattavissa, koska vakituisen opettajan, joka työskentelee valtion koulussa, ja määräaikaisen opettajan, joka työskentelee valtion kouluihin rinnastettavassa koulussa, työn, koulutuksen, tehtävien ja ammatillisten velvollisuuksien välillä ei ole minkäänlaista eroa, ja koska Corte suprema di cassazione on katsonut, että kyseiset kaksi koulujen kategoriaa ovat ”kaikilta osin” samanlaiset.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo lisäksi, ettei sitä, että valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa hankittua kokemusta ei oteta huomioon palkkauksen määrittämiseksi, voida oikeuttaa sillä, että kyseiset koulut ovat yksityisiä laitoksia. Kokemukseen perustuva pätevyys ei sen mukaan nimittäin riipu siitä, onko työnantaja julkis- vai yksityisoikeudellinen. Sen mukaan kansallinen lainsäätäjä on lisäksi sallinut sen, että palvelusajan laskemiseksi otetaan huomioon opetusjaksot, jotka on suoritettu sekä julkis- että yksityisoikeudellisten työnantajien palveluksessa, mukaan lukien jaksot, jotka määräaikaiset opettajat ovat suorittaneet valtion kouluissa.

20 Tätä huomiotta jättämistä ei sen mukaan voida myöskään oikeuttaa eroilla yksityiskohtaisissa säännöissä, jotka koskevat yhtäältä opettajien valtion kouluihin rinnastettaviin kouluihin ja toisaalta opettajien valtion kouluihin palvelukseen ottamista. Avoimen kilpailun, joka mahdollistaa pääsyn vakituisiin opetustehtäviin valtion kouluissa, olemassaololla ei sen mukaan nimittäin ole merkitystä, koska asetuksen nro 297/1994 485 §:ssä säädetään, että kun opetusministeriö ottaa toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen, palvelusajan laskemiseksi otetaan huomioon palvelusjaksot, jotka on suoritettu sekä kouluissa, joihin opettajat otetaan palvelukseen kilpailun kautta, että kouluissa, joiden osalta näin ei ole.

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että se, ettei palkkauksen määrittämiseksi oteta huomioon opetustyötä, joka on suoritettu valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa, on myös ristiriidassa perusoikeuskirjan 20 ja 21 artiklassa vahvistetun yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa. Se toteaa tästä, että pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä kohdellaan perusteettomasti eri tavalla yhtäältä valtion kouluihin rinnastettavien koulujen ja toisaalta muun muassa aiempien valtion tunnustamien koulujen ja valtion samanarvoisiksi hyväksymien koulujen, jotka on vuonna 2000 muunnettu ”valtion kouluihin rinnastettaviksi kouluiksi”, opettajia. Valtion kouluihin rinnastettavassa koulussa hankittu kokemus on sen mukaan nimittäin laadukkaampaa ja arvokkaampaa kuin muissa yksityiskoulussa hankittu kokemus. Kuitenkin yksinomaan viimeksi mainittu kokemus voidaan asetuksen nro 297/1994 485 §:n nojalla ottaa huomioon tietyn palveluajan tunnustamiseksi.

22 Kyseinen 485 § on sen mukaan lisäksi ristiriidassa yhdenvertaisen kohtelun yleisen periaatteen kanssa, koska siinä kohdellaan eri tavalla yhtäältä valtion kouluihin rinnastettavien koulujen ja toisaalta valtion koulujen määräaikaisia opettajia.

23 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan perusoikeuskirjaa sovelletaan käsiteltävään asiaan, koska yhtäältä se koskee sen määrittämistä, onko asetuksen nro 297/1994 485 §:ssä säädetty valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa suoritetun määräaikaisen työn huomiotta jättäminen puitesopimuksen sen tavoitteen mukaista, joka koskee määräaikaisen työn laadun parantamista varmistamalla syrjintäkiellon periaatteen soveltaminen, ja koska toisaalta pääasian kantaja on puitesopimuksen 3 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettu määräaikainen työntekijä. Tämän lisäksi kansallisen oikeuden säädös on sen mukaan perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua unionin oikeuden soveltamista koskeva toimi aina kun se koskee Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvaa asiaa. Käsiteltävä asia, joka sen mukaan koskee olosuhteita, joissa otetaan huomioon määräaikaisten opettajien suorittamat opetusjaksot heidän palkkauksensa määrittämiseksi, kun opetusministeriö ottaa heidät palvelukseensa määräaikaisiksi opettajiksi, on sen mukaan epäilyksettä 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua unionin oikeuden soveltamista, koska se koskee puitesopimuksen 4 lausekkeen tulkintaa. Tämän osalta on sen mukaan tutkittava, onko asetuksen nro 297/1994 485 § niin ikään SEUT 157 artiklassa, Euroopan ihmisoikeussopimuksen 14 artiklassa, Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa sekä direktiiveissä 2000/43 ja 2000/78 vahvistetun työehtoja koskevan yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja syrjintäkiellon periaatteen mukainen.

24 Tässä tilanteessa Tribunale di Padova on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [puitesopimuksen] 4 lausekkeen 1 kohtaa sekä [unionin] voimassa olevaan oikeuteen sisältyvää työehtoja koskevan syrjintäkiellon yleistä periaatetta, kun näitä luetaan [perusoikeuskirjan] 21 artikla huomioiden, tulkittava siten, että ne ovat esteenä asetuksen nro 297/94 485 §:ään sisältyvän kaltaiselle kansalliselle säännökselle, jossa laissa nro 62/2000

tarkoitettujen valtion kouluihin rinnastettavien koulujen määräaikaisia työntekijöitä kohdellaan Suprema Corte di Cassazionen tälle säännökselle antamassa merkityksessä (ks. työasioita käsittelevän jaoston tuomio nro 32386/2019, tuomio nro 33134/2019 ja tuomio nro 33137/2019) epäsuotuisammin kuin opetusministeriön alaisia vakituisia työntekijöitä heidän uransa uudelleen määrittämisen yhteydessä yksinomaan sillä perusteella, että he eivät ole läpäisseet avointa kilpailua tai että he ovat opettaneet lakisääteisesti tunnustetussa, valtion kouluihin rinnastettavassa koulussa, vaikka valtion kouluihin rinnastettavien koulujen määräaikaisten opettajien tilanne on rinnastettavissa valtion koulujen vakituisten opettajien tilanteeseen työn luonteen sekä koulutus- ja työehtojen osalta, koska he suorittavat samoja tehtäviä ja heillä on yhtäläiset kurinpidolliset, pedagogiset, metodologis-didaktiset, organisatoris-vuorovaikutukselliset ja tutkimusta koskevat taidot, jotka on hankittu opetuskokemuksella, joka samassa kansallisessa lainsäädännössä tunnustetaan yhtäläiseksi otettaessa opettajia toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen pysyvistä varallaololuetteloista, jotka ovat nykyisin voimassa, kunnes ne on käytetty loppuun (ks. asetuksen nro 255/2001 2 §:n 2 momentti)?

2) Onko direktiivin 1999/70 soveltamisalalla unionin voimassa olevaan oikeuteen sisältyviä työntekoa koskevia yhdenvertaisuuden, yhdenvertaisen kohtelun ja syrjintäkiellon yleisiä periaatteita, jotka vahvistetaan myös [perusoikeuskirjan] 20 ja 21 artiklassa, Euroopan ihmisoikeussopimuksen (jolla on merkitystä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 52 artiklan mukaisesti) 14 artiklassa, [Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa], SEUT 157 artiklassa sekä direktiiveissä 2000/43 ja 2000/78, tulkittava siten, että ne ovat esteenä asetuksen nro 297/94 485 §:ään sisältyvän kaltaiselle säännölle, jossa uran uudelleen määrittämisen yhteydessä vaaditaan ottamaan palkkauksessa huomioon yksinomaan opetusministeriön itsensä palveluksessa tai valtion samanarvoisiksi hyväksymien koulujen, valtion tunnustamien koulujen, valtion tukea saavien yksityiskoulujen taikka lähikoulujen, kansalaisopistojen ja tyttökoulujen palveluksessa suoritetut opetusjaksot ja jossa uran uudelleen määrittämisen yhteydessä (joka suoritetaan opetusministeriön otettua henkilön vakinaiseen palvelussuhteeseen) kohdellaan epäsuotuisammin ja syrjivästi valtion kouluihin rinnastettavien koulujen määräaikaisia opettajia, joille ei myönnetä palvelusaikaan perustuvaa palkanlisää, joka sitä vastoin myönnetään valtion tai kunnan ylläpitämien koulujen, valtion samanarvoisiksi hyväksymien koulujen, valtion tunnustamien koulujen, valtion tukea saavien yksityiskoulujen taikka lähikoulujen, kansalaisopistojen ja tyttökoulujen määräaikaisille opettajille, joiden tilanne työn luonteen, tehtävien, opetuksen ja ammatillisten velvollisuuksien sekä koulutus- ja työehtojen osalta on rinnastettavissa laissa nro 62/2000 käyttöön otettujen valtion kouluihin rinnastettavien koulujen opettajien tilanteeseen, sillä he suorittavat samoja tehtäviä ja heillä on yhtäläiset opetuskokemuksen kautta hankitut kurinpidolliset, pedagogiset, metodologis-didaktiset, organisatoris-vuorovaikutukselliset sekä tutkimusta koskevat taidot kuin valtion kouluihin rinnastettavien koulujen opettajilla?

3) Onko [puitesopimuksen] 4 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettua käsitettä ’vastaava vakituinen työntekijä’ sekä unionin voimassa olevaan oikeuteen sisältyviä ja [perusoikeuskirjan] 20 ja 21 artiklassa vahvistettuja työntekoa koskevia yhdenvertaisuuden, yhdenvertaisen kohtelun ja syrjintäkiellon yleisiä periaatteita tulkittava siten, että valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa tilapäisenä työntekijänä hoidettu opetustoimi on ikälisien myöntämisen yhteydessä rinnastettava valtion kouluissa, valtion samanarvoisiksi hyväksymissä kouluissa, valtion tunnustamissa kouluissa, kansalaisopistoissa, valtion tukea saavissa yksityiskouluissa taikka lähikouluissa sekä tyttökouluissa hoidettuun opetustoimeen, koska opettajat suorittavat

samoja tehtäviä, heillä on yhtäläiset ammatilliset velvollisuudet ja yhtäläinen opetetun alan ammattitaito sekä yhtäläiset pedagogiset, metodologis-didaktiset, organisatoris-vuorovaikutukselliset sekä tutkimusta koskevat taidot?

4) Jos asetuksen nro 297/94 485 §:n todetaan olevan ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, edellyttääkö [perusoikeuskirjalle] annettu perussopimuksen tasoinen asema sitä, että kansallinen tuomioistuin jättää soveltamatta unionin oikeuden kanssa ristiriitaista kansallista säännöstä?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja kolmas kysymys

Kolmannen kysymyksen tutkittavaksi ottaminen

25 Aluksi on todettava, että kirjallisissa huomautuksissaan Euroopan komissio väittää muun muassa, että kolmas kysymys on jätettävä tutkimatta, koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei muodosta minkäänlaista yhteyttä perusoikeuskirjan 21 artiklan, jota kyseinen kysymys koskee, ja pääasiassa kyseessä olevan kansallisen säännöstön välillä.

26 Sen mukaan kysymys koskee lisäksi yhtäältä lain nro 62/2000 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa määräaikaisesti työskentelevien opettajien ja toisaalta yksityisissä kouluissa, jotka edelsivät valtion kouluihin rinnastettavien koulujen perustamista, sekä valtion kouluissa niin ikään määräaikaisesti työskentelevien opettajien välistä erilaista kohtelua. Komission mukaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, että syrjintäkiellon periaate on pantu täytäntöön ja konkretisoitu puitesopimuksella yksinomaan toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa olevien määräaikaisten ja vakituisten työntekijöiden erilaisen kohtelun osalta, ei määräaikaisessa työ- tai palvelussuhteessa olevien henkilöiden tiettyjen ryhmien erilaisen kohtelun osalta.

27 Tämän osalta on ensiksi katsottava, että koska edellisessä kohdassa esitetty argumentti koskee sitä, sovelletaanko syrjintäkiellon periaatetta ja puitesopimusta pääasiassa kyseessä olevan kaltaiseen erilaiseen kohteluun, tämä problematiikka liittyy kolmannen kysymyksen asiasisältöön eikä sen tutkittavaksi ottamiseen, joten se on tutkittava kyseisen kysymyksen asiasisällön tutkimisen yhteydessä (ks. analogisesti tuomio 19.9.2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23 EU:C:2024:773, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

28 Toiseksi on syytä muistuttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten yhteistyön puitteissa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllisen unionin oikeuden tulkinnan tarve edellyttää, että kansallinen tuomioistuin noudattaa tunnollisesti ennakkoratkaisupyynnön sisältöä koskevia vaatimuksia, jotka on mainittu nimenomaisesti unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa, josta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen oletetaan olevan tietoinen (tuomio 6.10.2021, Consorzio Italian Management ja Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, 68 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Kuten työjärjestyksen 94 artiklan c alakohdassa todetaan, on siis välttämätöntä, että ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevaan päätökseen sisältyy selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä, sekä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä (tuomio 6.10.2021, Consorzio Italian Management ja Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esitti riittävällä tavalla yhteyden, jonka se toteaa pääasiassa kyseessä olevan kansallinen säännöstön sekä perusoikeuskirjan 20 artiklassa vahvistetun yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja sen 21 artiklassa vahvistetun syrjintäkiellon periaatteen välillä, ja täsmensi syyt, joiden vuoksi kyseisten periaatteiden tulkinta vaikuttaa sen mukaan tarpeelliselta.

31 Kolmas kysymys voidaan siis ottaa tutkittavaksi.

Asiakysymys

32 Aluksi on todettava, että ensimmäisellä ja kolmannella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää tulkitsemaan puitesopimuksen 4 lauseketta sekä perusoikeuskirjan 20 artiklassa vahvistettua yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja sen 21 artiklassa vahvistettua syrjintäkiellon periaatetta.

33 Tämän osalta on syytä muistuttaa, että perusoikeuskirjan 21 artiklan 1 kohdassa vahvistettu syrjintäkiellon periaate on yhdenvertaisen kohtelun periaatteen, joka on unionin oikeuden yleinen periaate ja joka vahvistetaan perusoikeuskirjan 20 artiklassa, erityinen ilmaus (ks. vastaavasti tuomio 18.4.2024, Dumitrescu ym. v. komissio ja unionin tuomioistuin, C-567/22 P–C-570/22 P, EU:C:2024:336, 65 ja 66 kohta).

34 Toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa olevien määräaikaisten ja vakituisten työntekijöiden erilaisen kohtelun osalta on todettava, että kyseiset periaatteet on pantu täytäntöön ja konkretisoitu direktiivillä 1999/70 ja erityisesti kyseisen direktiivin liitteenä olevan puitesopimuksen 4 lausekkeella (ks. vastaavasti määräys 11.11.2020, Vino, C-20/10, EU:C:2010:677, 56 kohta ja tuomio 15.12.2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri ym. (Yliopistotutkijat), C-40/20 ja C-173/20, EU:C:2022:985, 87 kohta).

35 Käsiteltävässä asiassa on niin, että sikäli kuin ensimmäinen ja kolmas kysymys koskevat tällaista erilaista kohtelua, niitä on tutkittava yksinomaan kyseisen direktiivin ja puitesopimuksen kannalta (ks. vastaavasti tuomio 25.7.2018, Vernaza Ayovi, C-96/17, EU:C:2018:603, 20 kohta ja analogisesti tuomio 15.5.2025, Melbán ja Sergamo, C-623/23 ja C-626/23, EU:C:2025:358, 49 kohta).

36 On näin ollen katsottava, että ensimmäisellä ja kolmannella kysymyksellään, joita on tutkittava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko puitesopimuksen 4 lauseketta tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei säädetä opettajien palvelusajan ja palkkauksen määrittämiseksi tilanteessa, jossa heidät otetaan toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen valtion koululaitokseen, sellaisten palvelusjaksojen huomioimisesta, jotka kyseiset opettajat ovat aiemmin suorittaneet määräaikaisessa työsuhteessa tietyissä koululaitoksissa, joiden toiminta ja organisointi eivät kuulu valtiolle mutta jotka kyseisen säännöstön nojalla rinnastetaan valtion koululaitoksiin, vaikka

kyseisessä säännöstössä säädetään, että valtion koululaitosten palveluksessa olevien opettajien, erityisesti vakituisten opettajien, suorittamat palvelusjaksot otetaan huomioon heidän palvelusaikansa ja palkkauksensa määrittämiseksi.

37 Kun on kyse siitä, voidaanko puitesopimusta soveltaa AR:n tilanteessa olevaan opettajaan, on muistutettava, että puitesopimusta sovelletaan kaikkiin työntekijöihin, jotka tarjoavat työsuorituksia, joista heille maksetaan palkkaa, näiden työntekijöiden ja heidän työnantajansa välisen määräaikaisen työsuhteen perusteella. Pelkästään se, että asianomainen on saanut vakituisen työntekijän aseman, ei estä häntä vetoamasta tietyissä olosuhteissa puitesopimuksen 4 lausekkeessa olevaan syrjintäkiellon periaatteeseen (ks. vastaavasti tuomio 18.10.2012, Valenza ym., C-302/11-C-305/11, EU:C:2012:646, 33 ja 34 kohta ja tuomio 19.9.2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, 38 kohta).

38 Koska AR väittää ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa, että häntä kohdellaan eri tavalla, kun on kyse määräaikaisena työntekijänä suoritettujen opetusjaksojen huomioimisesta, on katsottava, että puitesopimusta sovelletaan lähtökohtaisesti AR:n tilanteessa olevaan opettajaan.

39 Puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdan mukaan määräaikaisiin työntekijöihin ei saa soveltaa epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin vakituisiin työntekijöihin pelkästään siksi, että heillä on määräaikainen työsopimus tai työsuhde, ellei siihen ole asiallisia syitä. Tämän 4 lausekkeen 4 kohdassa määrätään samanlaisesta kiellosta erityisiin työehtoihin liittyvien palvelusaikaa koskevien vaatimusten osalta (tuomio 19.9.2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23, EU:C:2024:773, 31 kohta).

40 Tämän osalta unionin tuomioistuin on jo katsonut, että asetuksen nro 297/1994 485 §:ssä säädetyn kaltaiset säännöt, jotka koskevat palkkaluokkaan luokittelemiseksi edellytettävien palvelusjaksojen täyttämistä, kuuluvat puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitetun työehtojen käsitteen piiriin (ks. analogisesti tuomio 19.9.2024, Consiglio nazionale delle Ricerche, C-439/23 EU:C:2024:773, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Tämän tuomion 34 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä tosin ilmenee, että syrjintäkiellon periaate on pantu täytäntöön ja konkretisoitu puitesopimuksen 4 lausekkeella yksinomaan toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa olevien määräaikaisten ja vakituisten työntekijöiden erilaisen kohtelun osalta.

42 Kyseisellä lausekkeella pyritään nimittäin soveltamaan syrjintäkiellon periaatetta määräaikaisiin työntekijöihin ainoastaan sen estämiseksi, että työnantaja käyttää tämäntyyppistä työsuhdetta evätäkseen näiltä työntekijöiltä oikeuksia, jotka on myönnetty vakituisille työntekijöille (ks. vastaavasti tuomio 22.1.2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 15.12.2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri ym. (Yliopistotutkijat), C-40/20 ja C-173/20, EU:C:2022:985, 88 kohta).

43 Tästä seuraa, että erilainen kohtelu, joka perustuu muuhun kriteeriin kuin työsuhteen määräaikaisuuteen tai vakituisuuteen, ei kuulu puitesopimuksen 4 lausekkeessa määrätyn kiellon soveltamisalaan (ks. vastaavasti tuomio 22.1.2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, 53 ja 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että – kuten julkisasiamies lähinnä korosti ratkaisuehdotuksensa 32–35 kohdassa – asetuksen nro 297/1994 485 §:stä seuraava erilainen kohtelu ei perustu työsuhteen keston määräaikaisuuteen tai vakituisuuteen vaan sen koululaitoksen luonteeseen, missä asianomaiset työntekijät ovat hankkineet työkokemuksensa.

45 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä tiedoista nimittäin ilmenee yhtäältä, että se, ettei valtion kouluihin rinnastettavassa koulussa määräaikaisena opettajana suoritettuja työskentelyjaksoja oteta huomioon määritettäessä uudelleen opettajien uraa, kun opetusministeriö ottaa heidät toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen, perustuu siihen, ettei 485 §:ssä mainita valtion kouluihin rinnastettavia kouluja.

46 Lisäksi se, ettei valtion kouluihin rinnastettavassa koulussa opettajana suoritettuja työskentelyjaksoja oteta huomioon, koskee sekä määräaikaisesti että vakituisesti tehtyä työtä kyseisissä kouluissa.

47 Pääasian kantaja sitä paitsi vahvistaa tämän seikan itse, sillä hän väittää unionin tuomioistuimelle toimittamissaan kirjallisissa huomautuksissa, että kansallisen oikeuden perusteella huomioon ei voida ottaa ”määräaikaista palvelusta eikä vakituista palvelusta valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa”.

48 Toisaalta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä tiedoista ilmenee myös lähinnä, että sen lisäksi, että kansallisessa oikeudessa säädetään, että vakituisten opettajien suorittama työ valtion kouluissa ja tähän liittyvä palvelusaika kuvastuvat heidän palkkauksessaan, asetuksen nro 297/1994 485 §:n mukaan huomioon voidaan ottaa työskentelyjaksot, jotka on suoritettu määräaikaisena opettajana kyseisissä kouluissa, määritettäessä uudelleen kyseisten opettajien uraa, kun opetusministeriö ottaa heidät toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen.

49 Tässä tilanteessa on niin, että vaikka voitaisiin katsoa, että opettajat, jotka olivat työskennelleet määräaikaisesti lain nro 62/2000 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa valtion kouluihin rinnastettavissa kouluissa ennen kuin opetusministeriö otti heidät toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen, ja opettajat, jotka työskentelevät vakituisesti valtion kouluissa, työskentelevät puitesopimuksen 3 lausekkeen 2 kohdassa tarkoitetussa ”samassa työpaikassa”, ja että kyseiset kaksi työntekijäryhmää ovat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettujen kriteerien kannalta toisiinsa rinnastettavissa tilanteissa, joten viimeksi mainitut opettajat voidaan luokitella 3 lausekkeen 2 kohdassa tarkoitetuiksi vastaaviksi vakituisiksi työntekijöiksi, on katsottava, että asetuksen 485 §:ään perustuvan kaltainen erilainen kohtelu ei kuulu puitesopimuksen 4 lausekkeessa määrätyn kiellon soveltamisalaan.

50 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että puitesopimuksen 4 lauseketta on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei säädetä opettajien palvelusajan ja palkkauksen määrittämiseksi tilanteessa, jossa heidät otetaan toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen valtion koululaitokseen, sellaisten palvelusjaksojen huomioimisesta, jotka opettajat ovat aiemmin suorittaneet määräaikaisessa tai vakituisessa työsuhteessa tietyissä koululaitoksissa, joiden toiminta ja organisointi eivät kuulu valtiolle mutta jotka kyseisen säännöstön nojalla rinnastetaan valtion koululaitoksiin, vaikka kyseisessä säännöstössä säädetään, että valtion koululaitosten palveluksessa olevien opettajien, erityisesti vakituisten opettajien, suorittamat palvelusjaksot otetaan huomioon heidän palvelusaikansa ja palkkauksensa määrittämiseksi.

Toinen kysymys

51 Aluksi on todettava, että toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan työntekoa koskevan yhdenvertaisen kohtelun ja syrjintäkiellon periaatteita, jotka vahvistetaan muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja Euroopan sosiaalisessa peruskirjassa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimella ei kuitenkaan ole toimivaltaa tulkita Euroopan ihmisoikeussopimusta (ks. vastaavasti tuomio 10.2.2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Vanhentumisaika), C-219/20, EU:C:2022:89, 15 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) eikä Euroopan sosiaalista peruskirjaa (tuomio 29.7.2024, CU ja ND (Sosiaaliavustukset – Välillinen syrjintä), C-112/22 ja C-223/22, EU:C:2024:636, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

52 Tästä seuraa, että unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa lausua toisesta kysymyksestä siltä osin kuin se koskee Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja Euroopan sosiaalisen peruskirjan tulkintaa.

53 Tämän tuomion 28 ja 29 kohdassa mieleen palautettu oikeuskäytäntö huomioiden on lisäksi todettava komission tavoin, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole esittänyt edellytetyllä täsmällisyydellä ja selkeydellä syitä, joiden vuoksi se katsoo, että SEUT 157 artiklan sekä direktiivien 2000/43 ja 2000/78 tulkinta on sen näkemyksen mukaan tarpeellista tai hyödyllistä pääasian ratkaisemiseksi, eikä yhteyttä, jonka se toteaa unionin oikeuden kyseisten säännösten ja määräysten ja pääasiassa sovellettavan kansallisen oikeuden välillä.

54 Toinen kysymys on näin ollen jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee SEUT 157 artiklan sekä direktiivien 2000/43 ja 2000/78 tulkintaa.

55 Tässä tilanteessa on katsottava, että toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko perusoikeuskirjan 20 artiklassa vahvistettua yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja sen 21 artiklassa vahvistettua syrjintäkiellon pariaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei säädetä opettajien palvelusajan ja palkkauksen määrittämiseksi tilanteessa, jossa heidät otetaan toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen valtion koululaitokseen, sellaisten palvelusjaksojen huomioimisesta, jotka kyseiset opettajat ovat aiemmin suorittaneet määräaikaisessa työsuhteessa tietyissä koululaitoksissa, joiden toiminta ja organisointi eivät kuulu valtiolle mutta jotka kyseisen säännöstön nojalla rinnastetaan valtion koululaitoksiin, vaikka kyseisessä säännöstössä säädetään, että palvelusjaksot, jotka kyseiset opettajat ovat suorittaneet määräaikaisessa työsuhteessa muissa – erityisesti valtion – koululaitoksissa, otetaan huomioon tässä tarkoituksessa.

56 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun oikeudellinen tilanne ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan, unionin tuomioistuin ei ole toimivaltainen arvioimaan tilannetta, eivätkä perusoikeuskirjan määräykset, joihin mahdollisesti tukeudutaan, sellaisinaan voi perustaa kyseistä toimivaltaa (tuomio 24.2.2022, EU:C:2022:125, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, 128 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

57 Perusoikeuskirjan määräykset koskevat nimittäin sen 51 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta. SEU 6 artiklan 1 kohdassa ja perusoikeuskirjan 51 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että perusoikeuskirjalla ei uloteta unionin oikeuden soveltamisalaa unionin toimivaltaa laajemmaksi eikä luoda unionille uutta toimivaltaa tai uusia tehtäviä eikä muuteta perussopimuksissa määriteltyjä toimivaltuuksia ja

tehtäviä. Unionin tuomioistuimen on siten tulkittava perusoikeuskirjan valossa unionin oikeutta unionille annetun toimivallan rajoissa (tuomio 17.3.2021, Consulmarketing, C-652/19, EU:C:2021:208, 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

58 Tämän osalta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu käsite ”unionin oikeuden soveltaminen” edellyttää sellaisen yhteyden olemassaoloa unionin oikeuden toimen ja kyseessä olevan kansallisen toimenpiteen välillä, joka ylittää kyseisten alojen läheisyyden tai niiden väliset epäsuorat vaikutukset (tuomio 22.1.2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

59 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen määrittämiseksi, onko kansallinen toimenpide perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua unionin oikeuden soveltamista, on muiden seikkojen ohessa tarkastettava se, onko kyseessä olevan kansallisen säännöstön tavoitteena unionin oikeuden säännöksen täytäntöönpano, tämän säännöstön luonne ja se, tavoitellaanko sillä eri päämääriä kuin niitä, joita unionin oikeus koskee, vaikka se voikin vaikuttaa välillisesti viimeksi mainittuun, sekä se, onko olemassa erityinen alaa koskeva tai siihen mahdollisesti vaikuttava unionin oikeuden säännöstö (tuomio 22.1.2020, Baldonedo Martín, C-177/18, EU:C:2020:26 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

60 Kuten ensimmäisen ja kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelusta ilmenee, käsiteltävässä asiassa puitesopimuksen 4 lauseke ei ole esteenä asetuksen nro 297/1994 485 §:n kaltaiselle kansalliselle säännökselle, koska kyseisessä kansallisessa säännöksessä toteutettu erilainen kohtelu ei perustu siihen, onko asianomaisten työntekijöiden työsuhde määräaikainen vai vakituinen. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 50 kohdassa, kyseisen 485 §:n soveltamisen ja mainitussa lausekkeessa määrätyn syrjintäkiellon välillä ei siis ole suoraa yhteyttä.

61 Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ei myöskään ilmene, että 485 §:llä olisi liittymä unionin oikeuden mihinkään muuhun säännökseen tai määräykseen.

62 Ei näin ollen voida katsoa, että pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella säännöstöllä sovelletaan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

63 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa säännöstössä toteutettua erilaista kohtelua ei voida arvioida perusoikeuskirjassa vahvistettujen takeiden ja erityisesti sen 20 ja 21 artiklan valossa.

64 Tässä tilanteessa on todettava, että unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa vastata toiseen kysymykseen.

Neljäs kysymys

65 Neljännellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko unionin oikeutta tulkittava siten, että siinä velvoitetaan kyseistä tuomioistuinta olemaan soveltamatta asetuksen nro 297/1994 485 §:ää tilanteessa, jossa kyseinen kansallinen säännös katsotaan unioin oikeuden vastaiseksi.

66 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen, toiseen ja kolmanteen kysymykseen annetut vastaukset, neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

67 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY), Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE) ja julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) tekemästä määräaikaista työtä koskevasta puitesopimuksesta 28.6.1999 annetun neuvoston direktiivin 1999/70/EY liitteenä olevan 18.3.1999 tehdyn määräaikaista työtä koskevan puitesopimuksen 4 lauseketta

on tulkittava siten, että

se ei ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa ei säädetä opettajien palvelusajan ja palkkauksen määrittämiseksi tilanteessa, jossa heidät otetaan toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen valtion koululaitokseen, sellaisten palvelusjaksojen huomioimisesta, jotka opettajat ovat aiemmin suorittaneet määräaikaisessa tai vakituisessa työsuhteessa tietyissä koululaitoksissa, joiden toiminta ja organisointi eivät kuulu valtiolle mutta jotka kyseisen säännöstön nojalla rinnastetaan valtion koululaitoksiin, vaikka kyseisessä säännöstössä säädetään, että valtion koululaitosten palveluksessa olevien opettajien, erityisesti vakituisten opettajien, suorittamat palvelusjaksot otetaan huomioon heidän palvelusaikansa ja palkkauksensa määrittämiseksi.

Allekirjoitukset